

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у XXI столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

38. Проблеми зайнятості молоді

Олена Саухіна , Олександр Казаков

Національний університет харчових технологій

Вступ: У сучасних умовах все більш актуальними стають проблеми працевлаштування випускників вузів, найповнішої реалізації їх професійного та особистісного потенціалу. Молоді спеціалісти, які виходять на ринок праці після закінчення навчальних закладів, неминуче стикаються з різними труднощами. Раніше, коли всі були впевнені у своєму майбутньому й могли планувати кар'єру на декілька років вперед, коли існував державний розподіл випускників, у колишніх студентів не виникали ті проблеми, пов'язані з працевлаштуванням, які нинішні

молоді фахівці змогли відчутти на собі в повному обсязі. Забезпечення задовільного рівня зайнятості молоді на сьогодні виступає одним із пріоритетних завдань розвитку держави. Адже саме молодь є найактивнішою частиною працездатного населення. Молодь більше піддається і зовнішнім, і внутрішнім впливам щодо ситуації із забезпеченням її зайнятості як продуктивнішої частини населення.

Матеріали й методи: Формування ринку праці фахівців із вищою освітою займаються такі дослідники як О.А.Грішнова [1], Н.Є.Скрипник [5], І.В.Найда [2] та багато інших вітчизняних науковців. Аналізуючи останні дослідження й публікації, можна зробити висновок, що досі не сформульована єдина чітка концепція вивчення професійного працевлаштування як системи та не розроблено механізми вирішення даної проблеми. Також, загальні вимоги до працевлаштування молодих спеціалістів регулюються ст.197 Кодексу законів про працю України. За Законом «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [4] від 05.05.1993 №2998-ХІІ формулює таке визначення поняття молодих спеціалістів – «випускники державних вищих навчальних закладів і професійно-технічних училищ, потреба в яких визначена державним замовленням». Також, аналізуючи проблеми безробіття серед молодих спеціалістів необхідно звернутися до даних Державної служби статистики.

Результати: За даними Державної служби статистики кількість офіційно зареєстрованих безробітних випускників навчальних вищих закладів у 2011 складає всього 5% від загальної кількості безробітного населення (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість безробітного та працевлаштованого населення 2011 рік [3]

Роки	Безробітне населення (за методологією МОП)		Безробітне населення (за методологією Держстату)		Працевлаштовано державною службою зайнятості
	У віці 15-70 років, усього, тис.ос.	Після зак. загальноосв. та вищих навч. закладів I-IV рівнів акредитації	Всього	Випускник и навчальних закладів	
2005	1600,8	16,3	881,5	28,7	–
2006	1515,0	17,0	759,5	21,0	1070,8
2007	1417,6	17,4	642,3	15,0	1098,6
2008	1425,1	18,3	844,9	22,6	1084,0
2009	1958,8	14,1	531,6	22,7	702,7
2010	1785,6	16,2	544,9	32,6	744,5
2011	1732,7	18,7	482,8	24,8	762,7

Це пояснюється тим, що спочатку молоді спеціалісти в пошуку роботи спочатку звертаються до найближчого оточення (батьків, родичів, друзів) і лише потім, у разі відсутності пропозицій – до Державної служби зайнятості. Але навіть ставши на облік вони не отримують гідних пропозицій, оскільки основним недоліком цієї категорії працівників є брак досвіду та низька конкурентоспроможність на ринку праці. У багатьох професіях недостатньо тільки одних теоретичних знань. Однією з обов'язкових умов у більшості компаній при прийомі на роботу є мінімум три роки стажу.

Труднощі працевлаштування випускників навчальних закладів (особливо ВНЗ I-IV рівнів акредитації) перетворилися на одну з найболючіших соціальних проблем.

На думку деяких фахівців, які займаються проблемами молодіжного працевлаштування, навчальним закладом має виконуватися єдина обов'язкова умова – навчання та виховання, а проблеми подальшого працевлаштування не є компетенцією закладу освіти. Пошук роботи – особиста справа випускника. Однак мають рацію ті, хто вважає, що працевлаштування випускника – візитна картка ВНЗ, рейтинг якого має встановлюватися за кількістю працевлаштованих студентів та випускників. З іншого боку, самі випускники повинні пам'ятати, що абсолютно всі підприємства віддають перевагу кваліфікованим спеціалістам. Згідно даних Державної служби статистики в Україні кількість вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації 489 установ, III-IV рівнів акредитації – 334 установи. Про це повідомляє Державна служба статистики України (Держстат) [3]. Тільки 19,5% молодих спеціалістів отримали напрямок на роботу з допомогою навчальних закладів. Сучасний стан ринку праці характеризується падінням престижу продуктивної праці для великої частини молодих людей. Найбільшим попитом користуються такі професії як економіст і бухгалтер, менеджер, юрист, програміст, підприємець. Особливо гостро проблема працевлаштування стоїть в малих містах і сільській місцевості. Кваліфіковані молоді кадри часто змінюють спеціальність, що в подальшому може призвести до дисбалансу в професійній структурі робочої сили. Ще однією проблемою для випускників вузів є низький рівень оплати їх праці, який пропонують потенційні роботодавці. Відсутність джерела доходів у момент закінчення навчання змушує молодих людей погоджуватися на будь-яку низькооплачувану роботу, або ж ту, яка не відповідає їх потребам та професійній підготовці.

Висновки: Безробіття серед молодих спеціалістів в Україні значно вище, ніж в інших вікових групах. Серйозною проблемою є невідповідність обсягів та профілів підготовки спеціалістів потребам ринку праці, відсутність досвіду, підвищення пенсійного віку, відсутність прогнозування навчальними закладами можливостей працевлаштування випускників, відсутність із боку держави цілеспрямованої політики держави та місцевих органів в області забезпечення гідною роботою молодих випускників. Основними причинами, що стримують ефективне працевлаштування випускників є : їх низька конкурентоспроможність, відсутність необхідних знань та навичок самовизначення на ринку праці, розвиток трудової кар'єри; відсутність вакансій для молоді, що не має досвіду трудової діяльності; відсутність чітко сформованої трудової мотивації випускників, які віддають перевагу високооплачуваній та престижній роботі.

Література

1. *Гришнова О., Шпирко О.* Конкурентоспроможність персоналу підприємства: критерії визначення та показники вимірювання / О.Гришнова, О.Шпирко // Україна: аспекти праці. – 2004.-№3 – С.3-9.
2. *Найда І.В.* Організаційне забезпечення державної політики зайнятості молодих спеціалістів / І.В. Найда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2008-2/doc/1/12.pdf>.
3. *Офіційний сайт Державної служби статистики України* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
4. *Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні* [Електронний ресурс]: Закон України від 05.02.1993р. №16. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.
5. *Скрипник Н.Є., Майковська А.В.* Умови та перспективи розвитку ринку праці молоді в Україні / Н.Є. Скрипник, А.В. Майковська // Вісник Дніпропетровського ун-ту. Серія «Економіка». – 2010.-№4(3). – С.27